

Jaarverslag
Wiardi Beckman
Stichting

2004

Inhoud

De wbs in 2004: enkele hoofdlijnen	5	3
Werkzaamheden wbs-staf	9	
Werkgroepen en periodieken	21	

Bijlagen	29	
Publicaties stafmedewerkers Wiardi Beckman Stichting	30	
Publicaties Wiardi Beckman Stichting	32	

Wiardi Beckman Stichting

Bezoekadres : Herengracht 105, 1015 BE Amsterdam
 Postadres : Postbus 1310, 1000 BH Amsterdam
 Telefoon : 020 - 551 21 55
 Fax : 020 - 551 22 50
 E-mail : wbs@pvda.nl
 Website : www.wbs.nl
 Postgiro : 30603

De Wiardi Beckman Stichting, het wetenschappelijk bureau van de Partij van de Arbeid, fungeert als intermediair tussen de werelden van de wetenschap en de sociaal-democratie. Ze draagt door studie en analyse bij aan de vernieuwing van programma's en beleid van de PvdA en is een vrijplaats voor debat over de koers van de sociaal-democratie.

Een onafhankelijke positie van het bureau is daarvoor essentieel - wat ondersteunend werk voor de PvdA (zoals het schrijven van discussienota's voor partijcongressen, bijdragen aan de voorbereiding van verkiezingsprogramma's, advisering van de Tweede-Kamerfractie) allerminst uitsluit.

De wbs heeft een kleine staf van betaalde medewerkers. Ze is in belangrijke mate aangewezen op het werk van vrijwilligers uit de wereld van wetenschap, maatschappelijke organisaties en openbaar bestuur.

De stichting geeft haar doelstellingen op verschillende manieren gestalte. Ze organiseert seminars en conferenties; ondersteunt een aantal vaste werkgroepen en gesprekskringen; en publiceert, voor een deel in samenwerking met externe uitgeverijen, rapporten en andere uitgaven. Vaste uitgaven zijn het maandblad *Socialisme & Democratie* en het *Jaarboek voor het democratisch socialisme*. Aan de Universiteit van Amsterdam heeft de wbs de Dr. J.M. den Uyl-leerstoel ingesteld.

Onderdeel van de wbs vormt het Centrum voor Lokaal Bestuur, waarin alle lokale, regionale en provinciale bestuurders van de PvdA zijn georganiseerd. Het Centrum heeft een studieuze en adviserende taak en beoogt de communicatie tussen PvdA-bestuurders op de verschillende bestuursniveaus te bevorderen. Het geeft o.m. het maandblad *Lokaal Bestuur* uit.

De wbs ontvangt overheidssubsidie, gekoppeld aan het aantal Kamerzetels van de PvdA, en financiële steun van de PvdA zelf. Daarnaast steunen vele individuele PvdA-leden de wbs door middel van een jaarlijkse gift of donatie.

Het bestuur van de wbs wordt uitgeoefend door een curatorium, benoemd door het bestuur van de PvdA. De directeur is adviserend lid van het partijbestuur.

1 De wbs in 2004: enkele hoofdlijnen

6

Heroriëntatie halverwege. Die woorden geven waarschijnlijk het best aan op welk punt de sociaal-democratie in Nederland zich eind 2004, begin 2005 bevindt. Na het rapport van de commissie De Boer, *De kaasstolp aan diggelen*, de succesvolle verkiezingen van 2003 en de daaropvolgende, voor de PvdA teleurstellend verlopen formatie is de PvdA aan een proces van heroriëntatie begonnen, dat niet alleen in de tijd (tussen twee verkiezingsjaren) maar ook inhoudelijk halverwege is aangeland.

De PvdA heeft het *Beginselmanifest* onderschreven, dat een post-2002 consensus vastlegt met een combinatie van meer sociaal-liberale en klassiek sociaal-democratische elementen. Vraagstukken op het terrein van integratie en immigratie en bestuurlijke vernieuwing zijn van (eerste) commissierapporten voorzien. Op beide terreinen tekent zich inmiddels een - voorzichtige - nieuwe overeenstemming af in sociaal-democratische kring. De moord op Theo van Gogh en de daaropvolgende reacties hebben echter laten zien dat vraagstukken van integratie en culturele en religieuze diversiteit voorlopig niet alleen de PvdA maar de gehele Nederlandse maatschappij en politiek zullen blijven achtervolgen.

De werkzaamheden van de wbs in 2004 passen in het patroon van heroriëntatie en vormen een bijdrage aan de noodzakelijke nieuwe plaatsbepaling van de Nederlandse sociaal-democratie. Deels maakten deze werkzaamheden direct onderdeel uit van het heroriëntatieproces in PvdA-verband, zoals de deelname van René Cuperus aan de beginselcommissie. Deels ondersteunde de wbs deze initiatieven met bijeenkomsten (bijvoorbeeld van enkele wbs-werkgroepen) en commentaren (bijvoorbeeld in enkele speciale uitgaven van *Socialisme & Democratie*). Deels ook leverde de wbs zelfstandige bijdragen, zoals met Paul Kalma's studie *Links, rechts en de vooruitgang*, met een rapport en een conferentie over milieu en energiepolitiek, en met *Rotterdam. Het 25ste jaarboek voor het democratisch socialisme*. De heroriëntatie is een werk van noeste volharding - soms een moeizame zoektocht - in een tijdperk en maatschappelijke omstandigheden vol spanning en ongeremdheid

Naast de genoemde publicaties en bijeenkomsten bepaalden ook andere activiteiten het gezicht van de wbs in 2004. De Wiardi Beckman Academie bijvoorbeeld, driedaagse 'leergang op het snijvlak van wetenschap en politiek', ditmaal aan het thema globalisering gewijd; en het seminar annex publieke debat dat de WBS samen met de New Labour-denktank Policy Network in mei in Amsterdam organiseerde met medewerking van onder meer Robert Putnam en Anthony

Giddens. Voorbereidingen werden getroffen voor een rapport over (huwelijks)migratie en integratie. Daarnaast publiceerde *Socialisme & Democratie* tal van analyses en beschouwingen over actuele politieke thema's; brachten wbs-medewerkers met opiniërende artikelen een te lang uitgebleven debat op gang (zoals René Cuperus met zijn bijdragen over de verhouding tussen Turkije en de Europese Unie); en konden we een nieuwe hoogleraar, opvolger van Ed van Thijn, op onze Den Uyl-leerstoel begroeten: Ad Geelhoed.

Het navolgende biedt een meer gedetailleerd overzicht van de wbs-activiteiten die in het afgelopen jaar zijn ontplooid. Achtereenvolgens komen aan de orde: de stafactiviteiten in 2004 (stafprojecten; internationale contacten; overige werkzaamheden); de activiteiten van wbs-werkgroepen; *Socialisme & Democratie* en het *Jaarboek voor het democratisch socialisme*; en de Den Uyl-leerstoel. Als bijlage is een overzicht van de publicaties van de stafmedewerkers opgenomen, evenals een lijst van beschikbare wbs-publicaties.

In 2004 publiceerde de wbs de volgende uitgaven:

- F. Becker e.a. (red.), Rotterdam. *Het vijftiengste jaarboek voor het democratisch socialisme*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting.
- P. Kalma, *Links, rechts en de vooruitgang*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting.
- E. Boeker e.a., *Energieopties voor de 21e eeuw* (wbs-internetpublicatie)
- J. Jansen van Galen, *De toekomst van het Koninkrijk. De dekolonisering van de Nederlandse Antillen*, Amsterdam, Contact/Wiardi Beckman Stichting.
- H. Anker e.a., *Amerikaanse toestanden. Zeventien succesverhalen uit de VS*, New York/Amsterdam, PvdA/Wiardi Beckman Stichting.

Met betrekking tot haar boekuitgaven is de wbs een vast samenwerkingsverband aangegaan met Uitgeverij Mets & Schilt in Amsterdam. Eerder verscheen al in dit kader: W. Gortzak, *Nederland-Suriname: de herkansing* (november 2003).

Curatorium en staf

Per 1 juli namen, wegens het bereiken van de maximale zittingstermijn van twee maal vier jaar, afscheid van het curatorium: Lidewijde Ongerling, Jos de Beus en Hans Verkoren. PvdA-bestuurslid Steven de Waal volgde Mirjam de Meijer op als curator-penningmeester van de wbs. Verder werden begin 2005 tot nieuwe curatoren benoemd: Frank Heemsker en Jouke de Vries.

Per 31 december was het curatorium als volgt samengesteld: J. Cohen (voorzitter), H. Fernandes Mendes, C.A. de Kam, B. Koenders, J. Klijnsma, P. Meurs,

7

R. van der Veen, H. Verbruggen, M. van Zuijlen. Het curatorium kwam in 2003 viermaal bijeen.

Op 31 december bestond de staf van de wbs uit de volgende medewerkers:

Karima Arichi, projectmedewerker integratie (28 uur);

Frans Becker, wetenschappelijk medewerker en adjunct-directeur (35 uur);

René Cuperus, wetenschappelijk medewerker en eindredacteur van *Socialisme & Democratie* (35 uur);

Mare Faber, wetenschappelijk medewerker (28 uur);

Mieke Groen, medewerker *Socialisme & Democratie* en bibliotheek (28 uur);

Paul Kalma, directeur (35 uur);

Vera van Lingen, secretariaatsmedewerker (32 uur).

De eerste maanden stond Marjolein de Bruin Mare Faber als stagiaire terzijde bij de organisatie van de Wiardi Beckman Academie. Frauke van Iperen, medewerker van de Tweede-Kamerfractie, was enkele maanden bij de wbs gedetacheerd voor een studie op het gebied van de sociale zekerheid. Mei Ling Liem trad in het najaar voor enkele maanden bij de wbs in dienst ten behoeve van de conferentie 'Links en de moraal', die de wbs begin 2005 organiseerde.

In dienst van de wbs waren, naast de eerdergenoemden, de medewerkers van het Centrum voor Lokaal Bestuur. Zie voor de werkzaamheden van het Centrum in 2004 en de samenstelling van bestuur en staf het afzonderlijk verschenen jaarverslag.

In augustus verhuisden wbs en CLB, met de Evert Vermeer Stichting en de Jonge Socialisten, naar de dependance van het PvdA-kantoor op Herengracht 105, op de hoek van Herengracht en Blauwburgwal (zie de cover van dit jaarverslag). Het postadres van de wbs blijft ongewijzigd.

Financiën

Na de dramatische verkiezingsnederlaag van de PvdA in mei 2002 (die voor de wbs een halvering van de overheidssubsidie betekende) en het verrassende electorale herstel in 2003 (dat de subsidie weer bijna op het oude peil bracht) is de financiële situatie van de wbs gestabiliseerd. Een bijdrage daaraan leverde ook de jaarlijkse donateursactie onder PvdA-leden, die de hoge opbrengst in 2002 en 2003 evenaarde. In 2004 ontving de wbs van H. Verkoren uit Heemstede een donatie van meer dan 500,00 euro.

2 Werkzaamheden wbs-staf

2.1. Stafprojecten

10

Wiardi Beckman Academie over globalisering

In de jaren negentig organiseerde de wbs een aantal keren een driedaagse Academie, 'leergang op het snijvlak van wetenschap en politiek'. De Academies waren toegankelijk voor vijftig afgestudeerden en afstuderenden aan wo en hbo, geselecteerd op basis van een kort essay over het gekozen onderwerp (achtereenvolgens 'Nederland in 2025', 'Europa', 'beginselen'). Workshops en colleges werden afgewisseld met plenaire debatten, met bijdragen van wetenschappers, beleidsambtenaren en politici uit de PvdA en uit andere partijen.

Nu de stafcapaciteit daarvoor weer ruimte geeft, wil de wbs de draad van deze Academies weer opnemen. De Academie is mede bedoeld om de belangstelling van jonge intellectuelen voor de sociaal-democratie te stimuleren en jong talent voor de eigen wbs-netwerken te recrutereren.

Van 14 t/m 16 mei vond in conferentiecentrum Bovendonk in Hoeven (NBr) de Wiardi Beckman Academie 2004 plaats, gewijd aan het thema 'Globalisering: kans of beproeving'. Gemeten aan de kwaliteit van inleidingen en debatten, de inbreng van de deelnemers en hun (en ons) enthousiasme over de driedaagse als geheel, kan van een groot succes gesproken worden.

Voor de Academie waren 50 afgestudeerden of afstuderenden aan wo of hbo geselecteerd, op basis van een ingezonden essay over het onderwerp. De inzendingen (in totaal ruim honderd) zijn beoordeeld door een jury onder leiding van Eveline Herfkens, met als overige leden: Kees Zoeteman (directeur Globus Instituut, Universiteit Tilburg), Arjen van Witteloostuijn (hoogleraar Universiteit Groningen), John Verhoeven (hoofdredacteur *Onze Wereld*) en Paul Kalma. De jury koos ook drie winnende essays, die inmiddels in het tijdschrift *Onze Wereld* zijn verschenen. Herfkens overhandigde op de Academie de prijzen (publicatie in *Onze Wereld*; alle (14) tot nu toe verschenen boeken in de globaliseringsreeks van Uitgeverij Leminiscaat; een geldbedrag van 250,00 euro) aan de winnaars: Eddy Bekkers (derde prijs), Bram J. Jansen en Rutger Claassen (gedeelde eerste prijs).

Het programma bevatte onder meer: een college van Prof. Amina Mama (Universiteit van Kaapstad; houder van de Prins Claus-leerstoel aan het Institute of Social Studies); een inleiding van Paul Kalma over globalisering en sociaal-democratie; drie werkgroepen onder de noemer 'globalisering ter plaatse'

(Mexico, Zuid-Afrika, China); een gesprek over globalisering en filosofie m.m.v. van Arnold Heumakers en Hubert Smeets; een debat tussen Eveline Herfkens en Francine Mestrum (actief in de Vlaamse sp.a en in de Belgische anders-globalistenbeweging); werkgroepen over resp. migratie, de toekomst van de Nederlandse economie, de wto en maatschappelijk verantwoord ondernemen; een discussie met Bert Koenders, op basis van door de deelnemers geformuleerde programma-punten over globalisering; en, afsluitend, colleges en discussie over mondiale duurzame ontwikkeling m.m.v. Harmen Verbruggen en twee auteurs van een wbs-publicatie-in-voorbereiding over energie in de 21e eeuw (zie verderop). PvdA-voorzitter Ruud Koole opende de Academie.

Op 9 september werd in Den Haag een follow-up van de Academie gehouden. 's Morgens werd over globalisering gedebatteerd met Wouter Bos en met Diederik Samsom. 's Middags werd een bezoek aan het Vredespaleis gebracht, waar Max van der Stoep met de deelnemers in discussie ging over verschillende aspecten van de internationale rechtsorde.

De inhoudelijke en organisatorische leiding van de Academie lag in handen van Mare Faber. Zij werd in de laatste maanden van 2003 en de eerste maanden van 2004 terzijde gestaan door stagiaire Marjolein de Bruin.

Integratie en (huwelijks)migratie

Per 1 september 2003 is Karima Arichi in dienst getreden bij de wbs om een rapport te schrijven over de integratieproblematiek. Daarbij zou de positie van de vrouw in ieder geval aandacht moeten krijgen; en zou de problematiek mede in (internationaal) vergelijkend perspectief bekeken moeten worden.

Besloten werd om de studie toe te spitsen op het thema 'huwelijksmigratie en integratie'. Het opgelaaide debat rond dit thema volgt op de heftige discussies rond asielmigratie van enkele jaren geleden. Nu dit laatste verschijnsel weer enigszins beheersbaar lijkt te zijn geworden, richt de aandacht zich op de vele huwelijksmigranten die jaarlijks ons land binnenkomen. Vragen rijzen over de mate waarin huwelijksmigranten geïntegreerd zijn in de Nederlandse samenleving; en over de invloed van huwelijksmigratie op het integratieproces in ons land (vgl. het lage scholingspeil van veel huwelijksimmigranten) en op de positie van de vrouw in het bijzonder.

Daarnaast rijzen vragen over de aard, de effectiviteit en de legitimiteit van eventuele pogingen om de huwelijksmigratie verder in te dammen - en hoe het in dit opzicht in andere (immigratie)landen toegaat. In de eindrapportage zal verbinding worden gelegd met de integratieproblematiek in meer algemene zin, resp. met een verduidelijking van de begrippen 'integratie' en 'emancipatie'; en boven-

11

dien met het wetenschappelijke en politieke debat over (veranderingen in) migratiepatronen.

Karima Arichi voerde gesprekken met deskundigen; deed literatuuronderzoek in het kader van haar project; en hield een aantal interviews met betrokken vrouwen. Op 24 maart organiseerde ze in Den Haag een expert-meeting over huwelijksmigratie, met inleidingen van Erna Hooghiemstra (Nederlandse Gezinsraad), Betty de Hart (Universiteit van Nijmegen) en PvdA-Kamerlid Jeroen Dijsselbloem. Het project zal in de loop van 2005 afgerond worden.

Energieopties voor de 21 eeuw: rapport en conferentie

In het voorjaar van 2004 heeft een groep wetenschappers onder leiding van Egbert Boeker (hoogleraar vu) de wbs gevraagd om mee te werken aan publicatie van een uitgebreid rapport over de toekomst van de energievoorziening, in relatie tot mondiale ontwikkeling, voorzieningszekerheid en milieubehoud. Het rapport, geschreven in het kader van de Landelijke werkgroep milieu en energie van de PvdA, bevat hoofdstukken over: energieopties voor de 21e eeuw (Marc Beurskens); energiebesparing (Bert Ritter en Marco Mensink); hernieuwbare bronnen van energie (Marc Beurskens, Teun Bokhoven, Rokus Wijbrans, Heleen de Coninck, Hendrik-Jan Bosch en Egbert Boeker); schoner maken van fossiele brandstoffen (Egbert Boeker); kernenergie (Egbert Boeker, Marc Beurskens); en voorstellen voor een optimale mix van beschikbare energieopties (Egbert Boeker, Marc Beurskens en Peter Löhnberg).

De wbs is, vanwege het belang van de problematiek en de kwaliteit van het rapport, met plezier op het verzoek van de werkgroep ingegaan. Het integrale rapport verscheen in augustus, als eerste wbs-internetpublicatie, op onze website. In het zomernummer van *Socialisme & Democratie* werd een samenvattend artikel van Marc Beurskens en Heleen de Coninck gepubliceerd, vergezeld van commentaren van Harmen Verbruggen (hoogleraar aan de Vrije Universiteit en curator van de wbs) en Diederik Samsom (Tweede-Kamerlid voor de PvdA).

Op 30 oktober vond, naar aanleiding van de publicatie van het rapport, de wbs-conferentie 'Energieopties voor de 21e eeuw' plaats. De bijeenkomst werd georganiseerd in samenwerking met de Landelijke Werkgroep Milieu en Energie van de Partij van de Arbeid.

Inleidingen werden gehouden door twee auteurs: Marc Beurskens en Heleen de Coninck. Daarna volgden commentaren op het rapport door Ton Hoff (directeur Energie Centrum Nederland), Diederik Samsom (lid van de Tweede Kamer voor de PvdA) en Dorette Corbey (lid van de Socialistische Fractie in het Europees

Parlement. Na de lunch werd in werkgroepen gediscussieerd over een zestal thema's: (1) klimaatverandering; (2) voorzieningszekerheid; (3) armoede, energie en ontwikkeling; (4) hernieuwbare energie; (5) kernsplijting; (6) besparing en efficiencyverhoging. De dag werd afgesloten met een discussie tussen Rein Willems (president-directeur Shell Nederland) en Wouter Bos (voorzitter Tweede-Kamerfractie PvdA). Dagvoorzitter was Ab Pilgram, oud-parlementair redacteur van de NOS-radio.

Drie auteurs van het rapport (De Coninck, Beurskens en Boeker) maakten een uitgebreid verslag van de conferentie dat, net als het rapport, op de website van de wbs is gepubliceerd.

Links, rechts en de vooruitgang

Op 16 november presenteerden de wbs en Mets & Schilt in Dudok in Den Haag het boek *Links, rechts en de vooruitgang*, geschreven door wbs-directeur Paul Kalma. De auteur hield een inleiding en reikte de eerste twee exemplaren uit aan Margreth de Boer en Wouter Bos, die een kort commentaar uitspraken. Daarna volgde een forumdiscussie onder leiding van Frans Becker, met medewerking van Hendrik Jan Schoo, Femke Halsema, Margreth de Boer en de auteur.

'Een tweetal motieven', aldus Kalma in het voorwoord, 'heeft me er toe gebracht om dit boek te schrijven. Het eerste is verbazing over de mate waarin gematigd linkse, klassieke maar verre van radicale sociaal-democratische opvattingen de afgelopen tien à vijftien jaar in Nederland aan invloed hebben ingeboet. In de politiek in het algemeen, maar ook in de PvdA zelf. Een genuanceerde, soms al te sceptische houding tegenover markt en markteconomie maakte plaats voor overmatig enthousiasme. Groeiende sociale ongelijkheid, bijvoorbeeld op inkomensgebied, wordt voor kennisgeving aangenomen.'

Een tweede motief 'is een zeker plichtsbef. Ik heb intensief meegewerkt aan het rapport van de PvdA-commissie-De Boer (), waarin oorzaken en achtergronden van de dramatische verkiezingsnederlaag van de PvdA in mei 2002 werden geanalyseerd. Het was een ongemeen kritische rapportage, die eindigde met de oproep aan de PvdA om "over brandende kwesties of maatschappelijke kernproblemen een openhartig debat te voeren, als opmaat naar duidelijker standpunten." Maar zo'n oproep bindt ook de schrijver(s) van het rapport.' Kalma heeft met zijn boek een opbouwende bijdrage willen leveren aan de koers van de PvdA op lange termijn en aan de discussie over samenwerking met andere linkse partijen. *Links, rechts en de vooruitgang*, waarin ook eerder verschenen artikelen en bijdragen aan wbs-rapporten van de wbs-directeur zijn verwerkt, werd in diverse kranten besproken. In *Socialisme & Democratie* verschenen recensies van Femke

Halsema, Hendrik Jan Schoo en Ruud Koole. Vanaf eind 2004 hield Kalma inleidingen over zijn boek in PvdA-afdelingen en in niet-partijpolitiek gebonden werkgroepen en gesprekskringen.

2.2 Internationale contacten

De sociaal-democratie in Europa en het Forum Scholars for European Social Democracy

Het Forum Scholars for European Social Democracy is een ontmoetingsplaats voor progressieve wetenschappelijke bureaus en denktanks in Europa, indertijd opgezet door de wbs in samenwerking met de Duitse Friedrich-Ebert-Stiftung en het Oostenrijkse Renner Instituut. Het Forum organiseert jaarlijks een internationale conferentie en kent een serie gemeenschappelijke boekuitgaven.

Van 4 tot 6 november organiseerde het Forum een conferentie in Berlijn, met als gastheer de Friedrich-Ebert-Stiftung, over 'the role of public discourse for a social democratic reform project'. Het kader voor de conferentie werd gevormd door het werk van Vivien Schmidt, werkzaam aan de Boston University, die o.a. samen met Fritz Scharpf heeft geschreven over de hervorming van de welvaartsstaat. Zij verzorgde de openingsrede en becommentarieerde de landenstudies die werden gepresenteerd door Peter Robinson (London), Georgi Karasimeonov (Sofia), Leif Jacobsson (Stockholm), René Cuperus (Amsterdam), Fernando Vallespin (Madrid), Thomas Meyer (Dortmund), Paolo Borioni (Rome), en Armin Turnher (Wenen). Christoph Meyer, Reiner Hoffman, Malte Kreuzfeld, Emma Reynolds en Stephan Day hielden inleidingen over Europese partijvorming en het ontstaan van een Europees discours. De bijdragen zullen worden gebundeld in een in 2005 te verschijnen publicatie.

Solidariteit en verscheidenheid: een bijeenkomst van het Policy Network en de wbs

Op 20 mei organiseerden de Britse Labour-georiënteerde denktank Policy Network en de wbs in De Balie in Amsterdam een bijeenkomst over het vraagstuk van solidariteit en verscheidenheid. Een kernvraag voor progressieve politici en partijen is: hoe in een samenleving met toenemende verschillen in levensstijl, traditie en etniciteit toch samenhang, solidariteit en gelijke kansen te organiseren? De Amerikaanse socioloog Robert Putnam, vermaard om zijn werk over 'social capital' en de 'civil society', trad als inleider op. Commentaren, gevolgd door zaaldiscussie, werden uitgesproken door Paul Schnabel, Ruud Koopmans en Rick van der Ploeg. Wouter Bos sloot de bijeenkomst af. Voorzitter was H.J. Schoo.

Op 21 mei volgde een zitting van de werkgroep 'Community and inequality' van Policy Network, die de wbs in samenwerking met deze denktank organiseer-

de. Daar werd de problematiek van diversiteit en ongelijkheid verder besproken. Centraal stond de vraag 'whether a new approach to egalitarianism is necessary and whether new policy initiatives are possible.' Het werk van de groep moet leiden tot een uitgebreide publicatie onder redactie van Anthony Giddens en Patrick Diamond (lid van de Policy Unit van Tony Blair).

Overige internationale contacten

René Cuperus vertegenwoordigde de wbs op 28 en 29 maart bij de *Spring Retreat* op Warren House in Londen, een door Policy Network georganiseerde ontmoeting van politici, beleidsadviseurs en wetenschappers over kernthema's van progressieve politiek. Hij bezocht tevens de in het najaar in Boedapest gehouden Progressive Governance Conference.

Op 16 maart vond in Amsterdam de Den Uyl-lezing plaats. Spreker was Peter Mandelson, vooraanstaand politicus van New Labour en voorzitter van Policy Network. Voorafgaand aan de lezing organiseerde de wbs een kleinschalige, besloten bijeenkomst, waar de programmatische koers van Labour Party en PvdA centraal stond en Mandelson en Blair-adviseur Roger Liddle nader over de Nederlandse politieke situatie werden geïnformeerd. Aan wbs-kant namen deel: Romke van der Veen, Frans Timmermans, Ruud Koole, internationaal secretaris Marije Laffeber, Arjen Berkvens (Alfred Mozer Stichting), André Krouwel (vu), André Gerrits (UvA), Frans Becker, René Cuperus, Mare Faber en Paul Kalma.

Voorts participeerde de wbs in een project van de Internationale Afdeling van de Friedrich-Ebert-Stiftung van Michael Dauderstädt over 'Europäische Politik'. Frans Becker en René Cuperus schreven daarvoor een bijdrage onder de titel *The Party Paradox*. Tevens schreven zij een bijdrage aan een speciale uitgave van *La Revue Socialiste* over 'actuele problemen van de sociaal-democratie'.

2.3 Overige activiteiten

De toekomst van het Koninkrijk - De dekolonisering van de Nederlandse Antillen

In 2004 werd het gouden jubileum van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden gevierd. Het Statuut, dat in 1954 het einde van de koloniale verhouding tussen Nederland en 'de West' bezegelde en tevens de verhoudingen tussen Nederland, Suriname en de Antillen als delen van het Koninkrijk vastlegde, is onderwerp van debat geworden: biedt het een verstandig kader voor de betrekkingen tussen Nederland en de Antillen of Aruba? Of is het eerder een keurslijf dat ongezonde afhankelijkheid in stand houdt?

John Jansen van Galen schreef ter gelegenheid van dit jubileum op verzoek van

de wbs *De toekomst van het Koninkrijk - De dekolonisering van de Nederlandse Antillen*, dat in samenwerking met Uitgeverij Contact is verschenen. Jansen van Galen, eerder auteur van een wbs-boek over Suriname, beschrijft de geschiedenis van de relatie tussen Nederland en de Antillen, gaat in op de actuele verwickelingen tussen de Koninkrijksdelen en bespreekt hoe de toekomst van het Koninkrijk eruit zou kunnen zien. Juist daarover lopen de meningen sterk uiteen. Moeten de rijksoorden maar overzeese provincies of gemeenten van Nederland worden? Dient Den Haag zich intensiever met de eilanden te bemoeien? Of moet de band juist losser worden? Is onafhankelijkheid misschien op den duur het beste voor de eilanden?

Jansen van Galen ziet weinig in onafhankelijkheid van de overzeese rijksoorden, evenmin als in hun incorporatie in Nederland als gemeente of provincie. Het Koninkrijk, zo meent hij, moet worden opgevat als een rechtsgemeenschap, die garant staat voor handhaving van mensenrechten, democratie, deugdelijke rechtspraak, behoorlijk bestuur en bewaking van de rijksgrenzen. Meer moet Den Haag niet op zijn schouders willen nemen.

Frans Becker is redactioneel en anderszins nauw bij het tot stand komen van de publicatie betrokken geweest.

Het boek werd op 29 juni in Amsterdam gepresenteerd. Het eerste exemplaar werd door John Jansen van Galen aangeboden aan Pieter van Vollenhoven (voorzitter van het Comité 2004), die het boek van kanttekeningen voorzag. Onder leiding van Gert Oostindie (directeur van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land en Volkenkunde) volgde een discussie tussen Frank Martinus Arion (Curaçaos schrijver, onderwijspionier en nationalist) en Jacob Gelt Dekker (ondernemer op Curaçao en stichter van het museum Kura Holanda in Willemstad). Hun bijdragen verschenen in 2005 in *Socialisme & Democratie*. Gevolmachtigd Minister van de Antillen Carel de Haseth sloot de bijeenkomst af.

Amerikaanse toestanden

In de zomer kreeg de wbs van de afdeling New York van de PvdA het verzoek om mee te werken aan de uitgave van een bundel artikelen, geschreven door leden van de afdeling. Daarin wordt nu eens de positieve zijde van beleidsinitiatieven en beleidscultuur in de vs belicht, onder andere aan de hand van een aantal regelingen en voorzieningen in New York zelf. Van het '311 Citizen Service Charter' tot positieve actie; van de daklozenzorg tot de Amerikaanse Tabaksblat; van speelplaatsen in New York tot het gebruik van jong talent in het American Football. *Amerikaanse toestanden, Zeventien succesverhalen uit de VS*, is de uitgave genoemd.

Mare Faber en Paul Kalma leverden redactionele ondersteuning; de wbs heeft het overgrote deel van de ontwerp- en drukkosten voor haar rekening genomen. De bundel is begin september in New York gepresenteerd.

Conferentie over drugsbeleid

Op vrijdag 26 maart vond in Rotterdam een conferentie over de drugsproblematiek plaats. De bijeenkomst was georganiseerd door de politiek-wetenschappelijke bureaus van D66, VVD, CDA, GroenLinks en PvdA.

Op de conferentie werden o.a. inleidingen gehouden door Peter Paul Lampe, president van de rechtbank te Maastricht (Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak) en Theo van Berkestijn, voormalig secretaris-directeur van de KNMG. Onder leiding van Maria Henneman discussieerden Peter de Beer (Justitie Schiphol), Magda Berndsen (Korpschef politie Gooistreek) en Gerd Leers (burgemeester van Maastricht) over de verhouding tussen drugsbestrijding en criminaliteitsbestrijding; H. Wychgel (Trimbos-instituut), W. van den Brink (hoogleraar verslavingszorg), F. Polak (Stichting Drugsbeleid) en A. Stortebeek (verslavingszorg) over drugs en gezondheid.

's Middags vonden werkgroepen plaats over resp. drugs, anti-alcohol- en anti-rookbeleid; drugs en Europa; drugs en internationale betrekkingen; drugs en sociale achterstanden. De bijeenkomst werd afgesloten met een forum m.m.v. de parlementariërs Van der Ham, Joldersma, Albayrak en Buitenweg. Minister Donner sloot de bijeenkomst af. Ten behoeve van de conferentie is een bundel met bijdragen van de deelnemende politici verschenen.

Debat over globalisering

Op 1 maart hield de wbs in samenwerking met de Evert Vermeer Stichting een discussiebijeenkomst in de Amsterdamse Melkweg over globalisering. Aanleiding was het verschijnen, eind 2003, van een nota van de evs over dit onderwerp. Een groep jonge economen die deel uitmaken van de wbs-werkgroep economie, en die eerder in *Socialisme & Democratie* over globalisering hadden geschreven, stelden voor een debat over de nota te organiseren. Ze hebben actief meegewerkt aan de voorbereiding van de bijeenkomst. Sprekers waren: Ad Melkert, Jan Willem Gunning (Vrije Universiteit) en Robert Went (Universiteit van Amsterdam).

'Vier jaar nachtmerrie'. Drees en de Indonesische kwestie

Onder deze titel organiseerde de wbs op 11 november in Pulchri in Den Haag een forumdiscussie. Aanleiding vormde het verschijnen van het gelijknamige tweede deel van Hans Daalder's Drees-biografie. Aan het forum namen deel: J. Bosmans

(hoogleraar politieke biografie aan de Universiteit van Nijmegen), C. Fasseur (emeritus-hoogleraar in de geschiedenis van Zuid-Oost-Azië aan de Universiteit van Leiden), R. Raben (onderzoeker bij het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie, in het bijzonder op het gebied van Indonesië) en de auteur zelf. Voorzitter was J.C.H. Blom (directeur van het NIOD).

‘Vier jaar nachtmerrie’: zo omschreef Drees zelf de periode 1945-1949, waarin hij als minister en minister-president bij de besluitvorming over Indonesië betrokken was. Daalder’s boek analyseert de constante strijd op het hoogste niveau tussen en binnen partijen, in het kabinet en het parlement, tussen Den Haag en Batavia, tussen politieke leiders en militaire bevelhebbers, en de rol van het staats-hoofd. Centrale discussiethema’s van de bijeenkomst waren: Hoe moet het verloop van deze crisis in de Nederlandse politiek worden beoordeeld? Welke ontwikkelingen lagen eraan ten grondslag? In welke mate speelden economische, politieke en persoonlijke factoren een rol? Welke posities namen Drees en de Partij van de Arbeid in - en wat waren daarvan de gevolgen?

Toekomst van de sociale zekerheid (1)

De Burcht en de Wiardi Beckman Stichting organiseerden in het najaar van 2004 en het voorjaar van 2005 enkele (werk)conferenties over sociale zekerheid. Uitgangspunt vormde de overtuiging dat er een sociaal stelsel dient te blijven bestaan dat een fatsoenlijk niveau van sociale bescherming biedt. Daarom dient een antwoord te worden gevonden op een aantal belangrijke uitdagingen die het bestaande stelsel onder druk zetten. In een drietal besloten bijeenkomsten werden enkele van de belangrijkste uitdagingen en bedreigingen voor het stelsel van sociale zekerheid besproken. Dezelfde thema’s zouden terugkeren op een grotere openbare conferentie op 1 april 2005.

Op 29 oktober vond de eerste werkconferentie plaats, gewijd aan het thema ‘grenzen aan de solidariteit’. Centrale vraag van deze werkconferentie was: waarop is de solidariteit die in de verzorgingsstaat tot uitdrukking wordt gebracht, gebaseerd? Inleiders waren Paul de Beer (Universiteit van Amsterdam, De Burcht) en Kees Goudswaard (Universiteit van Leiden, SER). Commentaar werd geleverd door Jet Bussemaker (PvdA) en Antoon Blokland (CNV Jongeren). Op 10 december werd gediscussieerd over het thema ‘verantwoordelijkheidsverdeling in de sociale zekerheid’. Inleidingen werden gehouden door Kees Korevaar (Instituut voor Arbeidsvraagstukken van de Universiteit Tilburg) en Anton Hemerijck (directeur Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid).

Toekomst van de sociale zekerheid (2)

Op verzoek van de fractie is beleidsmedewerker Frauke van Iperen in 2004 voor enkele maanden (en voor enkele dagen in de week) bij de wbs gedetacheerd. Ze heeft in die tijd een discussiestuk over de toekomst van de sociale zekerheid voorbereid, dat later door fractie en wbs zal worden gepubliceerd. Ze werd begeleid door ambtelijk fractiesecretaris Martin van Leeuwen, Kamerlid Jet Bussemaker en Paul Kalma.

WBS en Kenniscentrum

In het voorjaar van 2004 heeft Frans Becker zijn werkzaamheden als coördinator van het Kenniscentrum van de PvdA overgedragen aan Michael Juffermans. Daarmee kwam een eind aan een periode van intensieve betrokkenheid van Becker bij de vormgeving en uitvoering van het programma van het centrum. Juffermans is niet bij de wbs aangesteld, maar het samenwerkingsverband tussen wbs en Kenniscentrum bleef wel intact. Het zal in 2005 worden geëvalueerd.

Het Kenniscentrum organiseerde op 27 maart een grote onderwijsconferentie. Ter voorbereiding daarvan schreven de hoogleraren S. Karsten en W. Meijnen, op verzoek van en in samenwerking met Frans Becker, een discussiestuk over onderwijspolitiek, waaronder de zg. artikel 23-problematiek. Het stuk is vervolgens door de auteurs verder uitgewerkt en zal de basis vormen van een in 2005 te verschijnen gezamenlijke publicatie van wbs en Kenniscentrum.

Overige activiteiten stafleden

Stafleden van de wbs hielden - net als andere jaren - inleidingen voor partijafdelingen; leverden bijdragen aan congressen, forumdiscussies e.d.; en publiceerden artikelen in dag-, week- en weekbladen (zie voor deze publicaties bijlage 1 van dit jaarverslag). René Cuperus had zitting in de PvdA-commissie die het nieuwe Beginselmanifest van de PvdA voorbereidde.

3 Werkgroepen en periodieken

3.1 Werkgroepen

Werkgroep Economie

(Voorzitter: Leo Aarts; secretaris: Paul Kalma; met medewerking van Frank Heemskerk)

In de werkgroep economie treffen economen werkzaam in de politiek, de ambtelijke dienst, maatschappelijke organisaties en wetenschap elkaar om over economische en sociale kwesties te debatteren. In 2004 werden de volgende thema's behandeld:

- publiek-private samenwerking. Inleiders: Jeroen in 't Veld en Arnold Heertje (10 februari);
- arbeidsimmigratie. Inleiders: Coen Teulings, Chris Driessen en Romke van der Veen (18 mei);
- loonmatiging. Inleiders: Alfred Kleinknecht en Peter Broer (7 december).

Leden werkgroep Economie (per eind 2004):

L. Aarts (voorzitter), P. de Beer, E. Bekkers, P. Boot, B. Bos, W. Bos, F. Crone, J. Dommelen, K. Douma, C. Driessen, A. Gielen, V. Halberstadt, F. Heemskerk, A. Heertje, M. Hillen, A. Huygen, J. in 't Veld, B. Jacobs, A. Jonk, P. Kalma (secretaris), F. de Kam, E. Kemeling, H. Keuzenkamp, J. Koelewijn, M. van Leeuwen, J. Middendorp, J. Monsewijhe, M. Mulder, K. van Paridon, D. Roos, P. Tang, C. Teulings, R. van der Veen, H. Verbruggen, E. Verdonk, R. Vermeij, D. Wolfson, S. van Wijnbergen.

Werkgroep Partijpolitieke processen

(Voorzitter: Bart Tromp; secretaris: Arie de Jong)

De werkgroep kwam in 2004 zeven keer bijeen. De volgende thema's werden behandeld:

- nut en onnut van een nieuw kiesstelsel. Inleider: Gerard Visscher (28 januari);
- de gekozen burgemeester. Inleider: Cees Waal (22 april);
- de oppositiestrategie. Inleider: Wouter Bos (16 juni);
- het nieuwe beginselprogramma. Inleider: Ruud Koole (21 september);
- de Socialistische Partij. Inleider: Jan Marijnissen (3 november);
- op zoek naar leiderschap. Inleider: Paul 't Hart (9 december).

Leden werkgroep Partijpolitieke processen (per eind 2004):

M. Barth, F. Becker, P. Bordewijk, W. Breedveld, R. Cuperus, R. Elkerbout, M. van de Garde, R. 't Hart, A. Jansen, A. de Jong (secretaris), H. Ketelaar, W. Koning, H. Molleman, P. Nieuwenhuijsen, M. Noordegraaf, R. Plasterk, J. Postma, Ph. van Praag, O. Ramadan, C. van Rest, T. Roes, M. Sie Dhian Ho, P. van der Straaten, B. Tromp (voorzitter), G. Verbeet, G. Visscher, W. Voogt, J. de Vries, C. Waal, H. Wansink, P. Welp, H. Wesseling, D. Witteveen, T. Witteveen, K. Yesilkagit, L. Zandstra.

Begin 2005 overleed Henk Molleman. Met een onderbreking van enkele jaren is Henk bijna vanaf de oprichting lid van de werkgroep geweest. Enkele malen heeft hij een inleiding verzorgd, met name over het minderhedenbeleid, en overigens was hij een betrokken deelnemer die graag het debat zocht. Op de bijeenkomst van de werkgroep van 25 januari 2005 werd hij herdacht.

Werkgroep Staat en burger

(Voorzitter Niesco Dubbelboer; secretaris Frans Becker)

De werkgroep kwam in 2004 driemaal bijeen. Behandelde thema's waren:

- de direct gekozen burgemeester - en wie nog meer? Inleiders: Jouke de Vries en André Krouwel (21 januari);
- personalisering van de politiek en het kiesstelsel. Inleiders: Joop van Holsteyn en Dick Pels (14 april);
- terreurbestrijding in de democratie. Inleiders: Uri Rosenthal en Herman van Gunsteren (1 december).

Leden werkgroep Staat en burger (per eind 2004):

C. Abbenhues, R. Andeweg, L. Asscher, W. de Beaufort, F. Becker (secretaris), J.J. van den Berg, J.Th.J. van den Berg, J. de Beus, M. Bovens, M. Cohen, P. Depla., N. Dubbelboer (voorzitter) D.J. Elzinga, M. Hajer, A. Hemerijck, E. Jurgens, P. Kalma, W. Konijnenbelt, J. Klijnsma, A. Krouwel. E. van der Laan, H. Menninga, M. Noordegraaf, R. Pans, P. van Praag, P. Rehwinkel, P. Straub, J. Sylvester, E. van Thijn, P. Tops, B. Tromp, F. de Vries, I. van der Vlies, J. de Vries, K. de Vries, P. Welp, W. Witteveen, A. Wolfsen.

3.2. Periodieken

Socialisme & Democratie

24

s&D besteedde in 2004 aandacht aan de volgende thema's:

- 'Burgers zijn meer dan kiezers. Een andere kijk op democratisch bestuur' (artikelen van Hajer, Akkerman, In 't Veld, Olin Wright en Fung) (nr. 1/2);
- 'Corporate governance' (artikelen van De Kluiver en Engelen) (nr. 1/2);
- 'De nieuwe economische agenda van links' (vervolg; artikelen van Vendrik, Crone en Jacobs/Kalshoven/Tang) (nr. 3);
- 'Over kunst en geld' (artikelen van Rienstra en Scholten van Aschat) (nr. 4);
- 'Kiezen voor vrijheid?' (artikelen van Pels, Bos, Esser en De Beer) (nr. 5/6);
- 'Europa: wereldmacht of superweldvaartsstaat?' (artikelen van Holman, Brands, Plasterk/Bordewijk, Bult, De Gier, Van den Burg, Lagendijk/Wiersma, De Vries en Verhelst/Cuperus) (nr. 5/6);
- 'Energie in de 21e eeuw' (artikelen van Beurskens/De Coninck, Samson, Verbruggen) (nr. 7/8);
- 'Nieuwe veren? Herstart van het PvdA-Beginseldebat' (artikelen van Witteveen, Van Schie, Van Raak, Koole, Middel, Bordewijk/Tromp/Hajer/Minderhout, Mulder) (nr. 7/8);
- 'Het falend gereedschap van de politiek' (artikelen van Horrevorts/Pans, Hazeu/Hemerijck, Depla/Depla) (nr. 9);
- 'Het gelijk achteraf van ds'70' (artikelen van Schouten en Beekers) (nr. 9);
- 'Sociaal-democratie anno 2004' (artikelen van De Beer, Van Dalen, Merkel, Wallage, Hilhorst, Claassen, Zuydam) (nr. 10 /11);
- 'Na de moord op Theo van Gogh' (artikelen van Hajer/Maussen en Fennema/Tillie) (nr. 12);
- 'Pro en contra Turkije in de EU' (artikelen van Den Boef, Cuperus en Yesilkagit) (nr. 12).

Verder publiceerde s&D tal van losse artikelen, boekbesprekingen/boekessays en interventies. Een kleine selectie uit de artikelen: 'Identiteit gezocht' (beeldessay Rob van Ginkel in nr. 1/2); 'De symbolische samenleving' (Drees-lezing van Marc Elchardus in nr. 3); 'De corrumpering van de Amerikaanse democratie' (Hans Blokland in nr. 4); 'Rebellerende vrouwen. Een terugblik op de vrouwenbeweging' (Anneke Ribberink in nr. 7/8); 'De socialistische partij is het kwade geweten van de PvdA' (Piet de Rooy in nr. 9); 'Globalisering moet lokaal bestreden worden'

(Dirk Kloosterboer in nr. 10/11); 'Sociaal-democratie en selectie aan de poort' (Wim Hofstee in nr. 10/11);

René Cuperus trad aan het eind van het jaar terug als eindredacteur van s&D, na deze functie ruim twaalf jaar te hebben vervuld. Mare Faber volgde hem met ingang van 1 januari 2005 op. Cuperus gaat zich concentreren op zijn politiek-wetenschappelijk werk bij de Wiardi Beckman Stichting. In het eerste nummer van de jaargang 2005 bedankte de redactie hem voor al zijn werk voor het blad.

Hugo Keuzenkamp nam in 2004, na een jarenlang, vruchtbaar lidmaatschap, eveneens afscheid van redactie en redactieraad. Paul de Beer trad toe tot de redactie.

Redactie en redactieraad waren eind 2004 als volgt samengesteld:

Redactieraad: Th. Wöltgens (voorzitter), B. Akkerboom, G. van den Bergh, J. Bussemaker, J. Delwaide, E. Hooge, F. Leijnse, W. Witteveen, L. van Zoonen. Redactie: R. Cuperus (eindredacteur), P. de Beer, M. Groen (medewerker), M. Hajer, P. Kalma (secretaris), M. Linthorst, M. Trappenburg, B. Tromp.

Jaarboek voor het democratisch socialisme

Het *Vijfentwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme* was geheel gewijd aan Rotterdam.

De uitslag van de Rotterdamse gemeenteraadsverkiezingen in 2002 pakte rampzalig uit voor de Partij van de Arbeid en vormde daarmee de opmaat voor de landelijke verkiezingen twee maanden later. De partij van Pim Fortuyn behaalde een enorme overwinning en nam de centrale plaats in het gemeentebestuur over die de PvdA zo lang bezet had. Wat waren de achtergronden van deze electorale ommezwaai? Legden de economische en sociale ontwikkelingen van onze grote havenstad de basis voor deze revolutie? Welke rol speelde de nieuwe immigratiebeweging en in welke opzichten verschilt deze van eerdere immigratiestromen? Liet de Partij van de Arbeid het zelf afweten? En welke rol speelde de Rotterdamse bestuurstraditie?

Dat zijn de vragen die in *Rotterdam* centraal staan. Uit de redactionele inleiding en de verschillende bijdragen blijkt dat de sociaal-democraten zelf forse steunen hebben laten vallen. De afstand tussen de Rotterdamse politici en hun achterban was zozeer gegroeid, dat de klassieke PvdA-stemmers zich niet meer in hun bestuurders herkenden. Het sociale beleid was onvoldoende effectief. Intussen ontstonden ernstige economische, sociale en interculturele problemen. De

25

geschiedenis van Rotterdam als havenstad - primair verbonden met het tijdperk van de industriële economie - drukt nog steeds een stempel op de stad, zowel ruimtelijk als sociaal-economisch. Vergeleken met een stad als Amsterdam staat de havenstad voor grotere problemen.

Tegelijkertijd is Rotterdam - zie de on-Nederlandse skyline - een stad van grote mogelijkheden, ook als het gaat om de emancipatie van migranten. Een analyse van de huidige situatie en een schets van de ontwikkelingsmogelijkheden voor de toekomst worden gegeven in bijdragen van Saskia Sassen, Robert Kloosterman en Jan Jacob Trip, Arnold Reijndorp en Joke van der Zwaard, Carlo van Praag, Joost Schrijnen, René Diekstra, Huub Frencken, Marijke Linthorst en Flip Bool. Voorts komen Henk van der Pols, Metin Çelik, Arie van der Zwan en Dominic Schrijer in dit boek aan het woord.

Rotterdam werd op 8 december gepresenteerd in het Schielandshuis in Rotterdam. Na een korte inleiding door redacteur Bart Tromp over een kwart eeuw Jaarboek voor het democratisch socialisme als spiegel van de sociaal-democratie, gingen onder leiding van Jurrien Dekker en Bas Senstius auteurs en gasten met elkaar in discussie over de toekomst van Rotterdam. Shervin Nekuee, Rien Vroegindewej, Metin Çelik, Dominic Schrijer, Robert Kloosterman, Jan Hoogstad, Kees van Wijk, Gerard van der Voort, Joke van der Zwaard en Maria Heiden leverden een bijdrage aan het programma. *Het Parool* schreef over Rotterdam: 'Dit boek verdient veel aandacht, ook in Amsterdam.'

De redactie van het Jaarboek bestaat uit: Frans Becker, Wim van Hennekeler, Monika Sie Dhian Ho en Bart Tromp. Marijke Linthorst fungeerde bij deze aflevering als gastredacteur. Het Jaarboek werd in 2004 voor het eerst uitgegeven door Mets & Schilt.

4. Dr. J.M. den Uyl-leerstoel

Ad Geelhoed (1942) is per 1 oktober 2004 benoemd tot bijzonder hoogleraar in 'de ontwikkelingen in het democratisch socialisme in relatie tot wetenschap en samenleving' aan de Universiteit van Amsterdam. Hij zal zijn werkzaamheden in het academisch jaar 2005-2006 aanvangen. De leerstoel is ingesteld vanwege de Wiardi Beckman Stichting. Geelhoed volgt Ed van Thijn op, die eind 2003 afscheid nam. Daarvóór vervulden Jan Pronk en Ad Oele dit hoogleraarschap.

De leerstoel, die bekend staat als de Dr. J.M. den Uyl-leerstoel, is ondergebracht bij de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen en de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam. De hoogleraar zal in het bijzonder actief zijn ten behoeve van de afstudeerrichting Europese politiek binnen de Afdeling politicologie van deze universiteit.

Geelhoed startte zijn loopbaan als wetenschappelijk onderzoeker bij het Europa Instituut van de Universiteit Utrecht. Vervolgens was hij achtereenvolgens referendaris aan het Hof van Justitie in Luxemburg, raadsadviseur bij het Ministerie van Justitie, lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, secretaris-generaal bij het Ministerie van Economische Zaken en bij het Ministerie van Algemene Zaken. Daarnaast was hij onder andere als buitengewoon hoogleraar in het Europese economische recht verbonden aan de Erasmus Universiteit en is hij sinds 1998 hoogleraar Recht van de Europese beleidsintegratie aan de Universiteit Utrecht. Sinds 2000 is Geelhoed advocaat-generaal bij het Europees Hof van Justitie in Luxemburg; per 1 oktober 2004 werd hij eerste advocaat-generaal.

Het leerstoel-curatorium van de Den Uyl-leerstoel is als volgt samengesteld: J.Th.J. van den Berg (voorzitter), M. Hajer, P. de Rooij en J. Visser.

Bijlage 1 Publicaties stafmedewerkers Wiardi Beckman Stichting

Karima Arichi

- 'Bruggen bouwen of saboteren?', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 1/2, p. 10-11.
- 'Rollende koppen', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 7/8, p. 5.

Frans Becker

- (met René Cuperus) *The Party Paradox : Political parties between irrelevance and omnipotence. A view from the Netherlands*, Internationale Politikanalyse, Abt. Internationaler Dialog, Friedrich-Ebert Stiftung, juni 2004.
- (met René Cuperus) 'La social-démocratie, version néerlandaise', in: *La Revue Socialiste*, nr. 17, septembre 2004, p.77-84.
- Frans Becker e.a. (red.), *Rotterdam. Het vijftiendwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting.

René Cuperus

- 'Hoe Europa zichzelf opblaast', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 3, p. 3.
- 'Hoe Europa zichzelf vernietigt', in: *de Volkskrant*, 4 maart 2004.
- 'Brief aan mijn Vijand, Maxime Verhagen: de Ad Melkert van het cda', in: *Vrij Nederland*, 8 maart 2004.
- 'Witte vlucht en zwarte separatie', in: *Socialisme & Democratie* jaargang 61 nr. 4, p. 6-7.
- 'Er is sprake van schijnindividualisering', in: *Vrij Nederland*, 15 mei, 2004, p. 8-9.
- (met W. Bos e.a.) *'Concept-beginselmanifest Partij van de Arbeid*, Amsterdam, PvdA, mei 2004.
- (met Matthias Verhelst) 'De dolgedraaide wasmachine van Europa', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 5/6, p. 59-65.
- (met Frans Becker) *The Party Paradox : Political parties between irrelevance and omnipotence. A view from the Netherlands*, Internationale Politikanalyse, Abt. Internationaler Dialog, Friedrich-Ebert Stiftung, juni 2004.
- 'The Fate of European Populism', in: *Dissent* (Spring 2004), p. 17-20.
- 'Eliten und Massen: Europas teuflisches Dilemma ist heute wieder aktuell', in: *Berliner Republik*, Jubiläumausgabe, 6/2004, p. 93.
- 'Schijn bedriegt - De onzekere elite in het post-Fortuyn-tijdperk', in: *Civis Mundi*, tijdschrift voor politieke filosofie en cultuur, 43e jaargang, juli 2004, nummer 2, p. 85-90.
- (met Frans Becker) 'La social-démocratie, version néerlandaise', in: 'Problèmes actuels de la social-démocratie', *la Revue Socialiste*, nr. 17, septembre 2004, p. 77- 83.

- 'Nederland gaat voor goud', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 9, p. 3.
- 'Turkije in de EU is spelen met vuur. Het is nog niet te laat om op eerder gedane beloften terug te komen', in: *NRC Handelsblad*, 30 september 2004, p. 8 (Opinie).
- 'Oranje licht voor Turkije', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 10/11, p. 5-6.
- 'Vom Poldermodell zum postmodernen Populismus. Die Fortuyn-Revolution in den Niederlanden', in: Friso Wielenga & Loek Geeraedts (red.), *Themenheft 'Parteien und politischen Kultur', Jahrbuch 14 - 2003*, Zentrum für Niederlande-Studien, Münster, 2004, p. 41-63.
- 'Een Turks bad voor Turkije?' (beeldessay), in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 12, 36-40.
- 'Een alarmsignaal. Er zijn drie redenen waarom het (vooralsnog) geen goed idee is Turkije tot de EU te laten toetreden', bijdrage website nos/Nieuws & Achtergronden, dossier 'Turkije en de EU', www.nos.nl.

Paul Kalma

- *Links, rechts en de vooruitgang*, Amsterdam, Mets & Schilt/Wiardi Beckman Stichting.
- 'Bij de honderdste geboortedag van H.B.Wiardi Beckman', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 1/2, p. 4-11.
- 'Het beginselprogramma van John Gray', in: *Socialisme & Democratie*, jaargang 61 nr. 5/6, p. 4-5.

Bijlage 2 Publicaties Wiardi Beckman Stichting

De rapporten zijn te bestellen: via de PvdA-winkel op de website www.pvda.nl onder het kopje 'Service'. Alle bestellingen worden samen met de bijbehorende factuur toegezonden. Voor vragen over uw bestelling kunt u contact opnemen met de PvdA-ledenadministratie (tel. 020-55 12 290) of per e-mail: ledenadministratie@pvda.nl.

32

Verschenen in 2004

<i>Bestelnr.</i>	<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
740	Rotterdam. Het vijftiendwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme	€ 20,00
756	Amerikaanse toestanden	€ 6,00
786	De toekomst van het Koninkrijk	€ 17,90
787	Links, rechts en de vooruitgang	€ 20,00
Internet-publicatie	Energieopties voor de 21ste eeuw (zie website: www.wbs.nl)	n.v.t.

Overige publicaties

<i>Bestelnr.</i>	<i>Titel</i>	<i>Prijs</i>
701	Economisch beleid in een ondernemende samenleving	€ 17,02
739	Politieke partijen op drift. Het vierentwintigste jaarboek voor het democratisch socialisme	€ 17,95
755	Nederland - Suriname: de herkansing	€ 15,00
774	Multiple Third Ways	€ 17,70
777	Social democracy in Central and Eastern Europe	€ 17,50
778	The challenge of diversity. European social democracy facing migration, integration and multiculturalism	€ 15,00
780	De uitdaging van het populisme	€ 17,50
785	Het Suriname-syndroom	€ 16,50

Socialisme & Democratie

Maandblad van de Wiardi Beckman Stichting voor het debat over theorie en praktijk van het democratisch socialisme. De abonnementsprijs bedraagt € 73,50 per jaar, voor instellingen en buitenlandse abonnementen € 134,00. Een studenten/aio/oio- of JS-abonnement kost € 43,50. Losse nummers: € 8,90. Een abonnement kan elk gewenst moment ingaan. Te bestellen bij: Boom Distributiecentrum, tel. 0522 - 237 555 of mail: bdc@bdc.boom.nl.